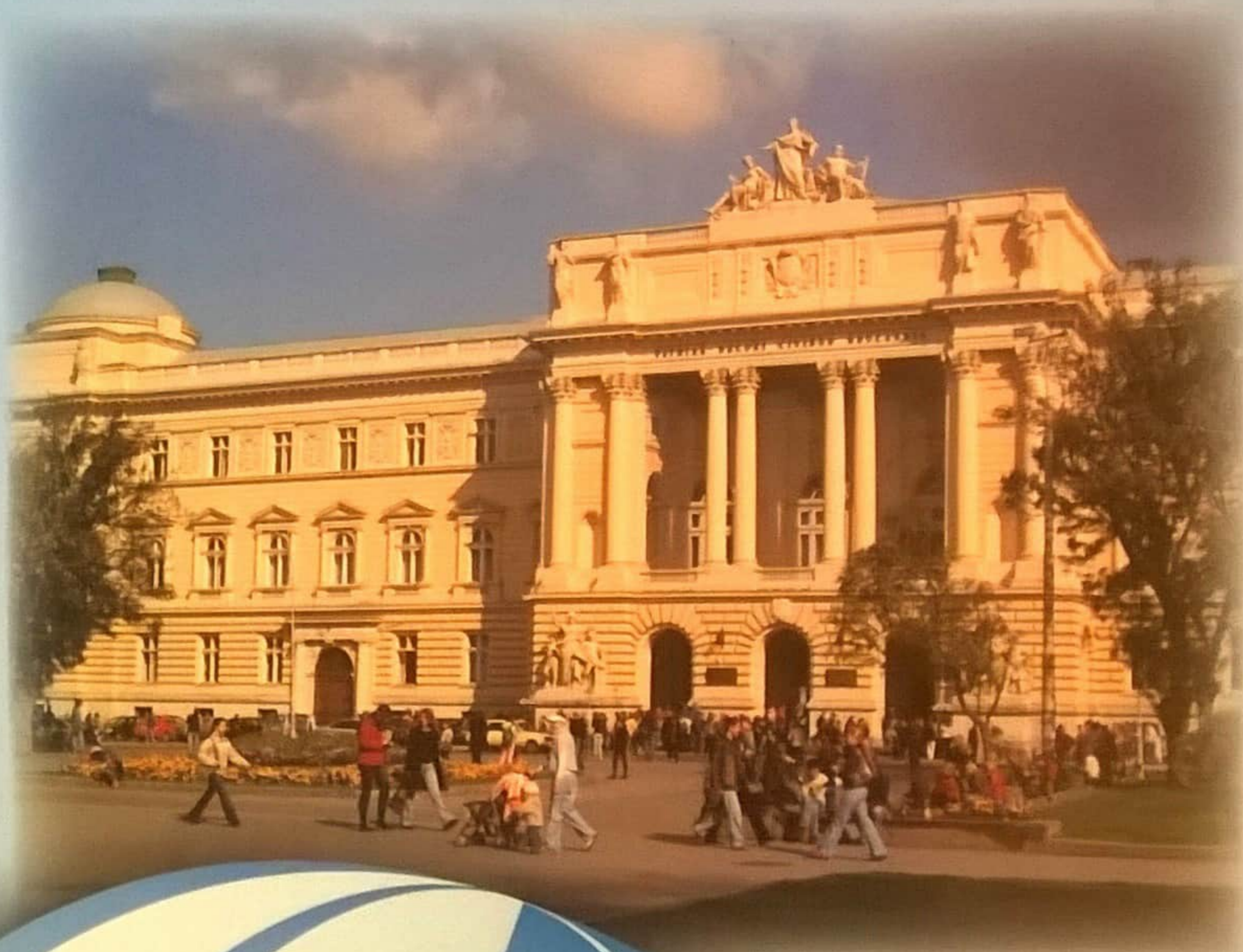

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛЬВІВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГЕОГРАФІЧНОГО ТОВАРИСТВА
ГЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА імені ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА І ПРАКТИКА: ВИКЛИКИ ЕПОХИ

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ,
присвячена 130-річчю географії у Львівському університеті
(Львів, 16–18 травня 2013 р.)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛЬВІВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГЕОГРАФІЧНОГО ТОВАРИСТВА
ГЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА імені ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНА НАУКА І ПРАКТИКА: ВИКЛИКИ ЕПОХИ

МАТЕРІАЛИ
міжнародної наукової конференції, присвяченої
130-річчю географії у Львівському університеті
(м. Львів, 16–18 травня 2013 р.)

GEOGRAPHICAL SCIENCE AND PRACTICE: CHALLENGES OF EPOCH

PROCEEDINGS
of the international scientific conference dedicated to the
130th anniversary of geography at L'viv University
(L'viv, 16–18 May 2013)

Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка
Львів–2013

УДК [910+911] (06)
ББК 26.8я5+20.1я5
Г 35

*Друкується за ухвалою Вченої ради географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 2 від 13 березня 2013 р.*

Г 35 Географічна наука і практика: виклики епохи: Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 130-річчю географії у Львівському університеті (м. Львів, 16–18 травня 2013 р.) / [Відповід. редактори: доц. В. І. Біланюк, доц. Є. А. Іванов]. У 3-ох томах. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Том 3. – 306 с.

У збірник наукових праць включені тексти доповідей з широкого спектру теоретичних і прикладних питань географічної науки, освіти і практики, які виголошено на міжнародній науковій конференції, присвяченій 130-річчю географії у Львівському університеті. Серед авторів збірника науковці України, Польщі, Білорусі, Німеччини і США.

Для викладачів вищих навчальних закладів, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, учителів і тих, хто цікавиться проблемами географічної науки.

**Відповідальні редактори:
доц. В. І. Біланюк, доц. Є. А. Іванов**

Редакційна колегія:

Володимир Біланюк (голова), доцент, декан географічного факультету;
Євген Іванов (відповідальний секретар), доцент, заступник декана географічного факультету з навчально-виховної і наукової роботи;
Ярослав Кравчук, професор, завідувач кафедри геоморфології і палеогеографії;
Семен Кукурудза, професор, завідувач кафедри раціонального використання природних ресурсів і охорони природи;
Роман Лозинський, доцент, завідувач кафедри географії України;
Марта Мальська, професор, завідувач кафедри туризму;
Анатолій Мельник, професор, завідувач кафедри фізичної географії;
Валерій Петлін, професор, завідувач кафедри конструктивної географії і картографії;
Степан Позняк, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів;
Олег Шаблій, професор, завідувач кафедри економічної і соціальної географії;
Євген Тиханович (секретар), аспірант кафедри фізичної географії.

Адреса редакційної колегії:

Україна, 79000, м. Львів, вул. Дорошенка, 41,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, географічний факультет.
Тел.: +38 032 239 46 46; факс +38 032 272 26 44
E-mail: geodekanat@gmail.com; eugen_ivanov@email.ua

Тексти подаються мовою оригіналу. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен, повноту і достовірність наведених матеріалів, посилань та інших відомостей.

**УДК [910+911] (06)
ББК 26.8я5+20.1я5**

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2013
© Автори статей, 2013

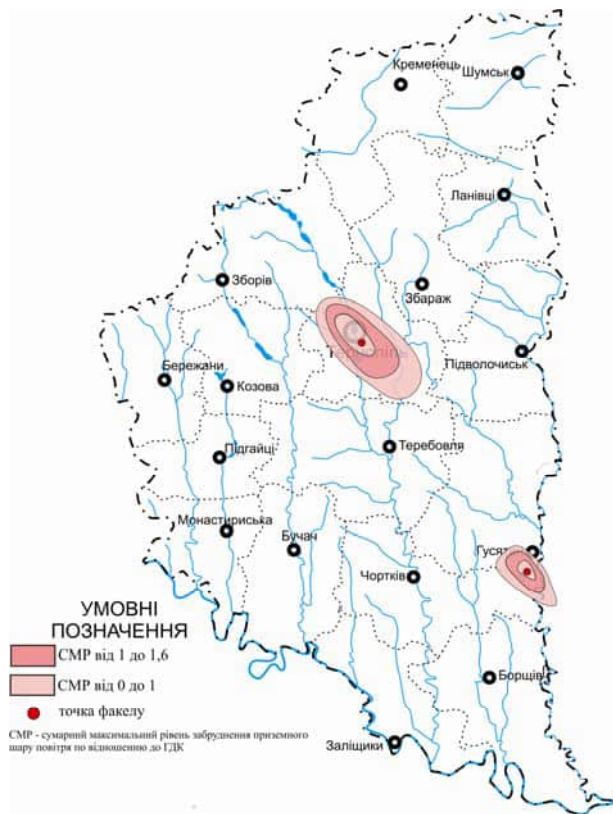

Рис. 4. Ареали забруднення атмосфери в межах розташування компресорних станцій Тернопільської області

3. Техноекіологія: Навч. посіб. / М. О. Клименко, І. І. Залеський. – К.: ВЦ “Академія”, 2011. – 256 с. (Серія “Альма-матер”).

***

УДК 664:006.015.5/.8(477.83)

БЕЗПЕЧНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА ТЕРИТОРІЇ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Олена Костюк, Мирослава Петровська

Львівський національний університет імені Івана Франка,
Україна, 79000, м. Львів, вул. П. Дорошенка 41,
e-mail: geoinform@franko.lviv.ua

Значне погіршення екологічної ситуації, пов'язане з антропогенною діяльністю людини, вплинуло на якісний склад споживаної їжі. Харчові продукти (ХП) втрачають свою якість внаслідок забруднення пестицидами, компонентами добрив, кормовими добавками, розчинниками тощо. Для поліпшення смакових якостей у ХП додають харчові добавки. Хімічні та біологічні речовини через біологічний ланцюг, що забезпечує обмін речовин між живими організмами, з одного боку, та повітрям, водою, ґрунтами – з іншого, і через харчовий ланцюг, що налічує всі етапи сільськогосподарського та промислового виробництва продоволь-

Можемо зробити **висновки**, що основними небезпечними чинниками в зоні дії КС, що впливають на природне, виробниче та соціальне середовище, є: хімічне забруднення атмосферного повітря внаслідок викидів шкідливих речовин технологічним обладнанням станцій; хімічне забруднення виробничого середовища (робочої зони) внаслідок неорганізованих витоків шкідливих речовин при пошкодженні технологічного обладнання; шумове забруднення навколишнього середовища, джерелом якого є газоперекачуючі агрегати різних типів; наявність вибухо- і пожежонебезпечних речовин, що можуть створити техногенну небезпеку при утворенні вибухопожежних газоповітряних сумішей.

Список використаних джерел

1. Онлайн журнал РБК Україна. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/tranzit-gaza-v-zapadnuyu-evropu-cherez-territoriyu-ukrainy-10092012131400>.
2. Семчук Я. М., Чабанович Л. Б. Оцінка впливу компресорних станцій магістральних газопроводів на навколишнє середовище // Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. Серія: Розробка та експлуатація нафтових і газових родовищ. – Вип. 33. – Івано-Франківськ, 1996. – С. 141–145.

чої сировини і ХП, у тім числі їхнє зберігання, упакування і маркування, – потрапляють в організм людини. З огляду на це, досягнення безпечності продовольчої сировини і належного рівня якості ХП є одним із найважливіших завдань сучасного суспільства щодо забезпечення здоров'я населення і збереження його генофонду [4].

Харчовий продукт – це будь-яка речовина або продукт (сирий (у т. ч. сільськогосподарська продукція), необроблений, напівоброблений або оброблений), призначений для споживання людиною. *Безпечним ХП* вважають такий, який не спричиняє шкідливий вплив на здоров'я людини (безпосередньо чи опосередковано) за умов його виробництва та обігу з дотриманням вимог санітарних заходів і споживання (використання) за призначенням [1]. Безпечності досягають встановленням і дотриманням регламентованого рівня вмісту (за відсутності чи обмеження рівнів гранично-допустимих концентрацій) забруднювачів хімічної та біологічної природи, а також природних токсичних речовин, що притаманні певному продукту та становлять небезпеку для здоров'я людини [6]. Ступінь досконалості властивостей і характерних рис ХП, які здатні задовільняти потреби та побажання тих, хто споживає чи використовує ці ХП, засвідчує їхню *якість* [1].

Контроль за якістю харчових продуктів здійснюють органи Державного нагляду України, до яких належать: Кабінет Міністрів України; Міністерство охорони здоров'я України; Державна санітарно-епідеміологічна служба України; Державна служба ветеринарної медицини України; Міністерство аграрної політики України; Державна служба з карантину рослин України; Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів; Міністерство охорони навколишнього природного середовища України; Державна екологічна інспекція. В межах своєї компетенції ці органи забезпечують розробку, затвердження та впровадження санітарних заходів, а також державний контроль і нагляд за їхнім виконанням.

Взаємовідносини у сфері виробництва і реалізації ХП в Україні регулюють такі Закони України:

- ✓ “Про захист прав споживачів” від 12.05.1991 р. № 1023-XII;
- ✓ “Про ветеринарну медицину” від 25.06.1992 р. № 2498-XII;
- ✓ “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” від 24.02.1994 р. № 4004-XII;
- ✓ “Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції” від 17.07.1997 р. № 468/97-ВР;
- ✓ “Про безпечність та якість харчових продуктів” від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР;
- ✓ “Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції” від 14.01.2000 р. № 1393-XIV;
- ✓ “Про підтвердження відповідності” від 17.05.2001 р. № 2406-III;
- ✓ “Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них” від 06.02.2003 р. № 486-IV;
- ✓ “Про молоко та молочні продукти” від 24.06.2004 р. № 1870-IV;
- ✓ “Про дитяче харчування” від 14.09.2006 р. № 142-V;
- ✓ “Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України” від 05.10.2006 р. № 229-V;
- ✓ “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” від 05.04.2007 р. № 877-V та ін.

Станом на 01.01.2012 р. розроблено сім міжнародних стандартів серії 22 000, з них чотири – згармонізовані національні нормативні документи серії 22 000 класу 67 “Технологія виробництва харчових продуктів”:

- ✓ ДСТУ ISO 22 000:2007 Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга (національний стандарт);
- ✓ ДСТУ – П ISO/TS 22 003:2009 Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до органів, що здійснюють аудит та сертифікацію систем управління безпечністю харчових продуктів (пробний стандарт);
- ✓ ДСТУ – Н ISO/TS 22 004:2009 Системи управління безпечністю харчових продуктів. Настанова щодо застосування ISO 22 000:2005 (настанова);

✓ ДСТУ ISO 22 005:2009 Простежуваність у кормових та харчових ланцюгах. Загальні принципи та основні вимоги щодо розроблення та запровадження системи (національний стандарт).

Чинним законодавством встановлено гранично-допустимі норми вмісту у продукції речовин, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини, проте для гарантування якості й безпечності продукції цього недостатньо. Здебільшого виробники ХП прагнуть отримати швидкий прибуток за мінімальних затрат: вони застосовують підсилювачі смаку й запаху, а для продовження терміну зберігання – консерванти й інші хімічні речовини.

Контроль за безпечністю харчових продуктів здійснюють у двох головних напрямках – це контроль виробника за якістю своєї продукції (відомчий контроль) і державний нагляд (вибірковий контроль санітарно-епідеміологічної служби та інспекції з питань захисту прав споживачів).

У 2010 р. державний санітарно-епідеміологічний нагляд здійснювали за 9 531 харчовим об'єктом, у т. ч. 135 – підприємств молочної промисловості, 127 – підприємств м'ясопереробної галузі, 455 – підприємств інших галузей харчової промисловості, 2 953 – підприємств торгівлі, 19 – дитячих молочних кухонь [3].

Результати оцінювання безпечності ХП засвідчують їхню невідповідність санітарно-гігієнічним і мікробіологічним вимогам. Позитивним є те, що кількість об'єктів, які не відповідали санітарно-гігієнічним нормам, упродовж 2006–2010 рр. зменшилась (2006 р. – 49; 2007 р. – 34; 2008 р. – 26; 2009 р. – 26; 2010 р. – 22 об'єкти). Найбільшу кількість проб ХП, які не відповідали *санітарно-гігієнічним показникам* (СГП) 2010 р., виявлено у Мостиському (2,1 %), Пустомитівському (2,2 %), Перемишлянському (2,4 %) та Жидачівському (2,4 %) районах. Найкраща ситуація у Бродівському районі: тут не зареєстровано жодного випадку невідповідності проб СГП (рис. 1).

Кількість проб ХП, що не відповідають нормативам за мікробіологічними показниками у Львівській області, 2010 р. становила 3,1 % (2006 р. – 2,6 %; 2007 р. – 2,8 %; 2008 р. – 2,7 %; 2009 р. – 3,4 %). Загалом цей показник коливається в межах 0,5–6,5 %. Найгіршу ситуацію простежено в Радехівському районі (4,9 %), найкращу – в межах Буського (0,5 %) та Жовківського (0,5 %) районів (рис. 2).

Упродовж 2010 р. досліджено 4 744 проби ХП на вміст залишків пестицидів (у 2006 р. – 3 714 проб; 2007 р. – 3 977; 2008 р. – 3 994; 2009 р. – 4 391). Виявлено залишкові кількості пестицидів у 49-ти пробах (2006 р. – 30; 2007 р. – 55; 2008 р. – 72; 2009 р. – 54), у тім числі в 3-х пробах у кількостях, що перевищують максимально допустимі рівні (2006 р. – 1; 2007 р. – 0; 2008 р. – 3; 2009 р. – 4).

Також 2010 р. досліджено 5 187 проб продукції рослинництва на вміст нітратів (2006 р. – 3 648; 2007 р. – 3 810; 2008 р. – 3 973; 2009 р. – 4 916). Наднормативний вміст нітратів виявлено в 96-ти пробах (2006 р. – 59; 2007 р. – 72; 2008 р. – 86; 2009 р. – 83).

З огляду на епідемічну ситуацію з інфекційної та соматичної захворюваності в області, серед головних чинників є безпечність питної води. Протягом 2010 р. з джерел централізованого водопостачання відібрано та досліджено 1 457 проб на відповідність санітарно-хімічним показникам та 1 614 проб на відповідність бактеріологічним показникам, з яких не відповідали вимогам, відповідно, 94 (6,5 %) та 49 (3,0 %) проб.

Показник нестандартних проб води, відібраних з джерел водопостачання, за санітарно-хімічними показниками в Жидачівському районі становив 34,8 %, Дрогобицькому – 16,7 %, Кам'яно-Бузькому – 14,9 %, Самбірському – 12,2 %, Сокальському – 13,8 % та Яворівському – 10,1 % при середньообласному показнику 6,5 %; за мікробіологічними показниками – в Дрогобицькому районі – 9,5 %, Мостиському – 13,3 %, Самбірському – 5,6 %, Яворівському – 5,7 % при середньообласному показнику 3,0 %.

Аналізуючи результати перевірок якості та безпечності продовольчих товарів у сфері торгівлі та громадського харчування, Інспекцією з питань захисту прав споживачів у Львівській області 2011 р., вважаємо, що першочерговою причиною вилучення продукції є відсутність супровідних документів щодо їхньої якості та безпечності, або відсутність зазначення реєстраційних номерів сертифікатів відповідності у документах, згідно з якими передають

продукцію на продовольчі ринки. Причому найнижчий відсоток забракованої та знятої з реалізації продукції у продуктах дитячого харчування, а найвищий – у плодоовочевій продукції (табл. 1).

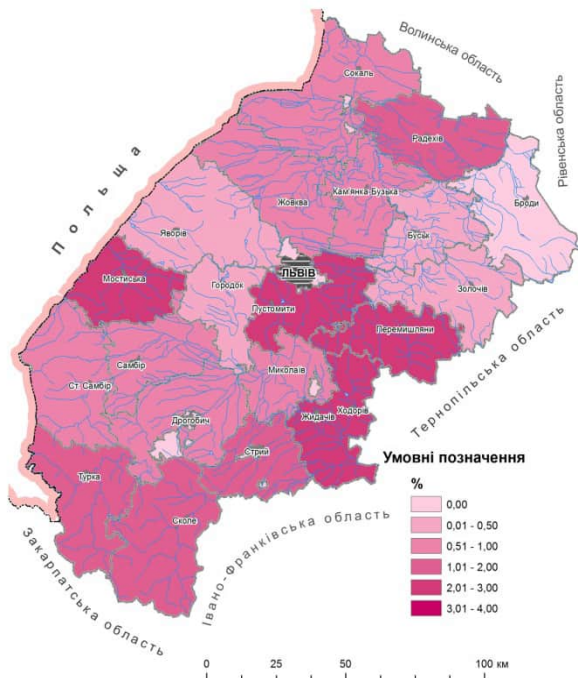

Рис. 1. Кількість проб харчових продуктів, які не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам у Львівській області станом на 2010 р. Складено за [3]

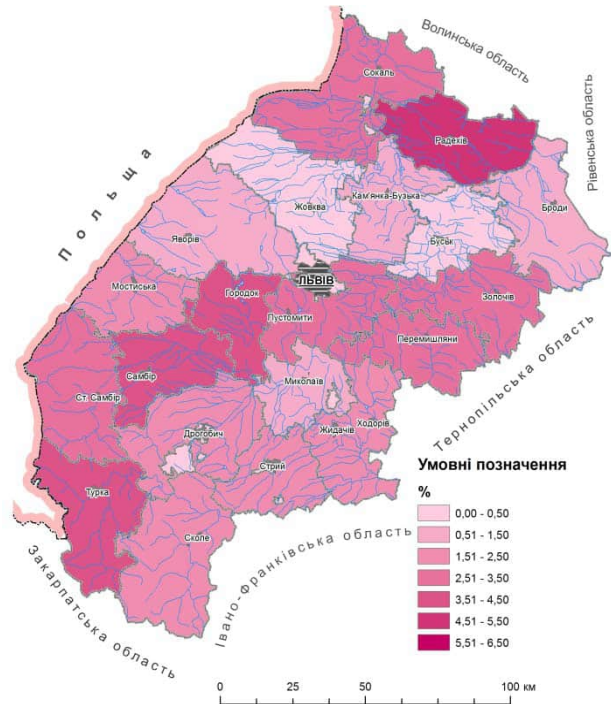

Рис. 2. Кількість проб харчових продуктів, які не відповідають мікробіологічним вимогам у Львівській області станом на 2010 р. Складено за [3]

Контролюючи якість та безпечність ХП, санітарно-епідеміологічними установами Львівської області 2010 р. за порушення Закону України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, інших законодавчих актів, санітарно-гігієнічних норм та правил накладено 6 349 штрафів (2006 р. – 5 103; 2007 р. – 6 237; 2008 р. – 5 794; 2009 р. – 7 179), винесено 1 683 постанови про застосування адміністративно-запобіжних заходів (2006 р. – 1 663; 2007 р. – 1 967; 2008 р. – 1 853; 2009 р. – 2 054), в 1 672-х випадках обмежено асортимент продукції, що виробляють. У зв’язку з невідповідністю харчових продуктів нормативним документам упродовж 2010 р. в 1 463-х випадках здійснено вилучення загальною вагою 22,7 т. Найбільше фактів щодо вилучення неякісних та небезпечних ХП зареєстровано в Жовківському, Жидачівському, Яворівському, Миколаївському та Золочівському районах. Середня вага одного вилучення становить 15,5 кг (2009 р. – 22,8 кг).

Отже, актуальною проблемою у Львівській області залишається: низький рівень якості ХП внаслідок використання неякісної сировини; безвідповідальність товаровиробників, які з метою власного збагачення фальсифікують продукцію; недосконала система контролю якості продукції. Необхідно: підвищити відповідальність провідних фахівців, представників дослідних і медичних установ, органів стандартизації, пов’язаних з контролем якості та безпечності ХП, за прийняття рішень щодо запуску продукції у виробництво; посилити адміністративну відповідальність виробників за виробництво і збут фальсифікованої та небезпечної продукції; активізувати інформаційно-роз’яснювальну роботу серед населення щодо нормативної бази якості та безпечності ХП.

Таблиця 1

Результати перевірок безпечності та якості продовольчих товарів у сфері торгівлі та громадського харчування на території Львівської області станом на 2008 і 2011 рр. [5]

№ з/п	Роки Групи товарів	Одиниці виміру	Забраковано та знято з реалізації													
			Перевірено, всього		Забраковано та знято з реалізації, всього		Питома вага забракованої та знятої з реалізації продукції, %		Через відсутність супровідних документів щодо якості та безпеки або через відсутність зазначення реєстраційних номерів сертифікатів відповідності		Через відсутність необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про товари		Через вичерпаний термін придатності		Через невідповідність вимогам нормативних документів	
			2008	2011	2008	2011	2008	2011	2008	2011	2008	2011	2008	2011	2008	2011
1	Хлібобулочні вироби	тонн	44,56	8,07	24,83	2,45	55,70	30,40	21,07	1,90	11,62	1,32	0,10	0,18	0,24	0,08
2	Макаронні вироби, борошно та крупи	тонн	32,04	19,7	17,61	7,39	55,00	37,50	14,62	4,92	9,08	5,42	0,08	0,05	0,05	1,10
3	Кондитерські вироби	тонн	6,45	2,01	3,36	0,98	52,00	48,80	2,65	0,74	1,03	0,59	0,38	0,19	0,01	0,02
4	Цукор	тонн	65,85	16,56	38,95	1,94	59,0	11,7	38,25	1,44	8,33	1,19	-	0,01	-	0,08
5	М'ясотовари	тонн	30,80	14,97	18,08	5,38	58,70	35,90	14,75	3,80	8,20	2,84	0,27	0,16	0,30	0,44
6	Молокотовари	тонн	12,24	6,46	6,45	2,00	52,7	31,00	6,07	1,72	0,80	0,69	0,22	0,10	0,04	0,05
7	Риботовари	тонн	5,13	5,01	2,78	2,47	54,2	49,3	2,51	1,77	0,95	2,15	0,03	0,05	-	0,03
8	Масложирова продукція	тонн	4,52	3,49	2,16	0,86	47,8	24,6	1,91	0,72	0,28	0,50	0,17	0,04	0,03	0,01
9	Флодоовочева продукція	тонн	15,77	13,06	9,45	10,18	60,00	77,90	8,84	9,77	1,37	8,21	0,14	0,05	0,22	0,14
10	Чай, кава	тонн	0,45	0,68	0,25	0,16	55,6	23,5	0,19	0,06	0,04	0,11	0,03	0,03	-	0,01
11	Продукти дитячого харчування	тонн	3,42	1,08	1,04	0,10	30,40	9,30	1,03	0,02	-	0,08	0,01	-	-	-
12	Алкогільні напої	дал	-	1161,5	-	256,3	-	22,1	-	234,6	-	4,4	-	15,2	-	13,6
13	Безалкогольні напої та мінеральні води	дал	-	1569,4	-	504,2	-	32,1	-	397,1	-	79,5	-	28,7	-	-
14	Яйця курячі	тис. шт	134,4	58,80	76,54	30,70	57,0	52,2	69,64	20,10	28,30	22,70	0,10	0,05	8,30	6,30
15	Громадське харчування	тис. грн.	57,59	25,10	34,05	20,40	59,10	81,30	26,23	10,60	2,48	11,10	1,54	0,20	7,60	9,80
16	Інші продтовари	тис. грн	16,40	34,10	9,00	9,60	55,00	28,20	6,39	3,40	2,64	4,60	2,10	0,10	-	3,60

Контролюючи якість та безпечність ХП, санітарно-епідеміологічними установами Львівської області 2010 р. за порушення Закону України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, інших законодавчих актів, санітарно-гігієнічних норм та правил накладено 6 349 штрафів (2006 р. – 5 103; 2007 р. – 6 237; 2008 р. – 5 794; 2009 р. – 7 179), винесено 1 683 постанови про застосування адміністративно-запобіжних заходів (2006 р. – 1 663; 2007 р. – 1 967; 2008 р. – 1 853; 2009 р. – 2 054), в 1 672-х випадках обмежено асортимент продукції, що виробляють. У зв'язку з невідповідністю харчових продуктів нормативним документам упродовж 2010 р. в 1 463-х випадках здійснено вилучення загальною вагою 22,7 т. Найбільше фактів щодо вилучення неякісних та небезпечних ХП зареєстровано в Жовківському, Жидачівському, Яворівському, Миколаївському та Золочівському районах. Середня вага одного вилучення становить 15,5 кг (2009 р. – 22,8 кг).

Отже, актуальною проблемою у Львівській області залишається: низький рівень якості ХП внаслідок використання неякісної сировини; безвідповідальність товаровиробників, які з метою власного збагачення фальсифікують продукцію; недосконала система контролю якості продукції. Необхідно: підвищити відповідальність провідних фахівців, представників дослідних і медичних установ, органів стандартизації, пов'язаних з контролем якості та безпечності ХП, за прийняття рішень щодо запуску продукції у виробництво; посилити адміністративну відповідальність виробників за виробництво і збут фальсифікованої та небезпечної продукції; активізувати інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення щодо нормативної бази якості та безпечності ХП.

Список використаних джерел

1. Про безпечність та якість харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР зі змінами від 03.02.2011 р. № 2973-VI.
2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII зі змінами від 22.03.2012 р. № 4565-VI.